

سنتر پژوهی مقالات علمی سبک زندگی اسلامی در مطالعات ایران

کلیه علی هدایت فسندوز / دکترای مدیریت دولتی، واحد نقده، دانشگاه آزاد اسلامی، نقده، ایران

alihediyat1365@gmail.com

 orcid.org/0000-0002-1509-9387

kebrahemi2023@gmail.com

کاظم ابراهیمی / مربی گروه معارف، واحد نقده، دانشگاه آزاد اسلامی، نقده، ایران

m_imani34@yahoo.com

مهدی ایمانی حسنلویی / استادیار گروه علوم تربیتی، واحد نقده، دانشگاه آزاد اسلامی، نقده، ایران

دریافت: ۱۴۰۱/۰۴/۲۵ - پذیرش: ۱۴۰۱/۰۸/۲۱

چکیده

بیشتر تحقیقات محققان ایرانی در حوزه سبک زندگی در حالی براساس نظریات غربی انجام می شود که بر ساخت اجتماعی جامعه ایران و اسلام دارای غنی ترین منابع سبک زندگی است؛ بنابراین یکی از الزامات تحقق جامعه دینی، شکل گیری سبک زندگی اسلامی بر مبنای منابع دینی است و آنچه سبک زندگی اسلامی را از دیگر سبک ها و شیوه های زندگی متمایز می سازد، اصول بنیادینی است که به تعبیر قرآن، سپهر حیات طیبه را شکل می دهد. هدف از پژوهش حاضر سنتر پژوهی مقالات علمی سبک زندگی اسلامی در مطالعات ایران بود. پارادایم پژوهش، بر ساختی با رویکرد کیفی و راهبرد تحلیل محتوا بود. جمع آوری داده ها با جستجوی حرفه ای در پایگاه های استنادی از طریق نرم افزار publish or perish انجام شد. براساس معیارهای ورود، چهارده مطالعه برای تحلیل و کدگذاری با نرم افزار Max Qda12 انتخاب شد. براساس یافته ها در مطالعات مورد بررسی، ۱۷۸ کد شناسایی شد که در قالب ۱۳۴ شاخص و ۴۴ مؤلفه دسته بندی شدند. همچنین دو بعد کلی برای سازه سبک زندگی اسلامی احصا شد که شامل سبک زندگی اسلامی در سطح فردی و اجتماعی بودند. مطالعه سنتر پژوهی حاضر مبنایی برای مطالعات کیفی آینده در حوزه اکتشاف مؤلفه های سبک زندگی اسلامی است که محققان را در راستای پرهیز از دوباره کاری یاری می کند.

کلیدواژه ها: سبک زندگی، اسلام، سنتر پژوهی.

گرایش به مطالعه سبک زندگی، به‌ویژه سبک زندگی اسلامی، به‌دلیل اینکه ماهیت آن جنبه‌های گوناگونی از زندگی را پوشش می‌دهد، در سال‌های اخیر افزایش یافته است. سبک زندگی و قلمروهای آن از مباحث بسیار ضروری جامعه کنونی ماست؛ زیرا زندگی پیچیده انسان امروزی با رشد و پیشرفت فناوری و سهولت در دسترسی به انواع اطلاعات مفید و غیرمفید و فروریختن مرزهای اجتماعی، فرهنگی و حتی جغرافیایی، با چالش‌های فراوانی روبه‌روست؛ همچون جهانی‌شدن و بومی ماندن؛ بحران جمعیت؛ بحران سلامتی و تغذیه؛ دگرگونی‌های فناوری؛ اثرات فناوری نوین ارتباطی بر مهارت‌های اجتماعی و اخلاقیات؛ مشکلات خانوادگی و ...

غفلت از مسئله سبک زندگی می‌تواند خسارت‌های جبران‌ناپذیری بر پیکره جامعه وارد کند. وقتی افراد نتوانند میان شیوه زندگی خود، باورها و ارزش‌هایشان ارتباط برقرار کنند، بعد از مدتی ممکن است دست از باورها و ارزش‌های خود بشویند و آنان را ناکارآمد تلقی کنند و برای اینکه توجیهی برای سبک زندگی غیراسلامی خود داشته باشند، باورها و ارزش‌های اسلامی را زیر سؤال می‌برند (ترکاشوند و همکاران، ۱۳۹۸).

سبک زندگی به «روش سلوک در حیات فردی و اجتماعی» یا به «مجموعه‌ای منظم و به‌هم‌مرتبط از رفتارهای افراد در زندگی فردی و اجتماعی که مبتنی بر یک سری بینش‌ها و ارزش‌های برآمده از آنهاست» گفته می‌شود (فقیهی، ۱۳۹۶). سبک زندگی مدیران که براساس تجربیات اولیه زندگی شکل می‌گیرد، بر رفتار و عملکرد کارکنان در محل کار تأثیر می‌گذارد (جیا و همکاران، ۲۰۲۲، ص ۱). این در حالی است که سنگین‌ترین بار بیماری در ایالات متحده به جنبه‌های رفتار فردی مربوط می‌شود؛ به‌ویژه الگوهای رفتاری طولانی‌مدت، که اغلب به آن «سبک زندگی» می‌گویند (برانچ، ۱۹۸۸، ص ۷۱).

از همین‌رو در نهضت‌های بیداری اسلامی، باید تجربه تلخ و دهشتناک تبعیت از غرب در زمینه سیاست و اخلاق و رفتار و سبک زندگی مورد توجه دائم باشد. کشورهای مسلمان در بیش از یک قرن تبعیت از فرهنگ و سیاست دولت‌های مستکبر، به آفات مهلکی همچون وابستگی و ذلت سیاسی، فلاکت و فقر اقتصادی، سقوط فضیلت و اخلاق، و عقب‌ماندگی خجلت‌آور علمی دچار شدند و این درحالی بود که امت اسلامی از سابقه‌های افتخارآنگیز در همه این عرصه‌ها برخوردار بود (بیانات رهبر معظم انقلاب، ۱۳۹۲). در دیدگاه اسلام، زندگی سعادت‌مندانانه زمانی است که انسان در شرایط جسمی و روحی خوب باشد و احساس لذت و قناعت داشته باشد و این می‌تواند تعادل و سادگی در زندگی را حفظ کند (هادی، ۲۰۲۱، ص ۱۵۵) و از این طریق به سمت تعالی و فتوح معنوی حرکت کنند. براین اساس ارزش‌های سبک زندگی حس هویت اجتماعی فرد را تضمین می‌کنند (کاملر، ۱۹۸۴، ص ۶۹) و حس هویت اجتماعی براساس ارزش‌های سبک زندگی اسلامی ارتقا می‌یابد.

در طی جست‌وجوی حرفه‌ای پژوهشگران در پایگاه‌های استنادی، مطالعه سنتزپژوهی (فرا ترکیب) در حوزه متغیر پژوهش یافت نشد که نشانگر جدید بودن و نوآوری پژوهش حاضر است؛ اما در نتایج جست‌وجو، مطالعات فراتحلیل ناظر به سبک زندگی اسلامی به‌دست آمد که با توجه به ماهیت فراتحلیل، در زمره مطالعات کمی قرار دارند. در ادامه، مواردی از مطالعات به‌اختصار معرفی می‌شوند.

فرا تحلیل سبک زندگی با متغیرهای همبسته آن، در پژوهش گنجی و همکاران (۱۳۹۶) مورد بررسی قرار گرفت و براساس یافته سبک زندگی، ریشه‌های جامعه‌شناختی و روان‌شناختی طولانی دارد. همچنین میانگین اندازه اثر کلی مطالعات مورد بررسی قرار گرفت که در اثرات ثابت برابر $0/385$ و برای اثرات تصادفی برابر $0/363$ بود. اندازه اثر تمام مطالعات مورد بررسی در سطوح $0/95$ تا $0/99$ معنادار بود.

یافته‌های پژوهش نیازی و همکاران (۱۳۹۶) با عنوان «فرا تحلیل مطالعات دینداری و سبک زندگی در ایران (پژوهش‌های منتشر شده در سال‌های ۱۳۹۰-۱۳۹۵)»، حکایت از ناهمگنی اندازه اثر و عدم سوگیری انتشار مطالعات مورد بررسی داشتند. اندازه اثر یا ضریب تأثیر دینداری بر سبک زندگی، معادل $0/314$ است که برحسب نظام تفسیری کوهن، در حد متوسطی ارزیابی می‌شود. همچنین دینداری زنان نسبت به مردان، افراد جوان نسبت به افراد بزرگسال و افراد با تحصیلات فوق دیپلم و بالاتر نسبت به افراد با تحصیلات دیپلم و پایین‌تر، تأثیر بیشتری بر سبک زندگی آنان دارد.

احمدی و همکاران (۱۳۹۸) در مطالعه فرا تحلیل مطالعات سبک زندگی در پژوهش‌های ایرانی و براساس نتایج نظریات بوردیو، گیلنر، ویلن و زیمل، بیشترین کاربرد را در تحقیقات ایرانی مرتبط با سبک زندگی داشته‌اند. در ۳۱ مقاله مورد بررسی، تعداد ۳۱ گونه سبک زندگی یافت شده است؛ اما در این میان، سبک زندگی مدرن تظاهری - مصرفی بیشترین کاربرد را در مقالات داشته و در تقابل با سبک زندگی سنتی، شبه‌سنتی و سبک زندگی دینی به کار برده شده است.

واحدیان و همکاران (۱۴۰۰) به بررسی «فرا تحلیل مطالعات عوامل مؤثر بر سبک زندگی سلامت‌محور در ایران (از سال ۱۳۸۵-۱۳۹۸)» پرداختند که نتایج نشان داد متغیر پایگاه اجتماعی - اقتصادی با اندازه اثر $0/085$ ، بیشترین میزان اثر را بر سبک زندگی سلامت‌محور داشته و از میان متغیرهای سن، جنس و تحصیلات، اندازه اثر متغیر جنس با میزان $0/66$ بیش از دو متغیر دیگر بوده است. از میان متغیرهای اجتماعی، تنها اندازه اثر سرمایه اجتماعی با مقدار $0/053$ معنادار است.

مطالعات نشان دادند که نظریات بوردیو، گیلنر، ویلن و زیمل بیشترین کاربرد را در تحقیقات ایرانی مرتبط با سبک زندگی داشته‌اند (احمدی و همکاران، ۱۳۹۸). احصای ابعاد سبک زندگی اسلامی به صورت جامع و با روش فراترکیب، برای مبنا قرار گرفتن در مطالعات داخلی ضروری است. با توجه به موارد یادشده، مسئله‌ای که در پژوهش حاضر مطرح بوده، این است که سبک زندگی اسلامی در مطالعات کیفی ایران دارای چه ابعاد، مؤلفه‌ها و شاخص‌هایی است؟

۱. مبانی نظری سبک زندگی اسلامی

تحقق سبک زندگی اسلامی مراحل دارد: نخست باید سبک زندگی فعلی مان را مشخص کنیم؛ بعد سبک زندگی اسلامی را بشناسیم (مصباح یزدی، ۱۳۹۱). خاستگاه سبک زندگی اسلامی، به دلیل تفاوت‌های فردی،

عادت‌ها، ذائقه‌ها، رجحان‌ها و به‌طور کلی تمایز یافتگی افراد و تفاوت رفتار افراد، در فضای کنش با دیگران است (صمدی، ۱۴۰۰). سبک زندگی اسلامی در رفتار رزمندگان ما و شهدای ما یک چیز برجسته‌ای است که واقعاً نمی‌شود از این صرف‌نظر کرد. آن قدر نکته الهام‌بخش در زندگی این شهیدان وجود دارد که واقعاً جا دارد یک تصویر هنرمندانه‌ای از این وضعیت را هنرمندان ما به دنیا نشان بدهند و رزمنده ایرانی را بشناسانند به دنیا و با کارهای هنری و بزرگ در مقابل چشم مردم دنیا قرار بدهند (بیانات رهبر معظم انقلاب، ۱۴۰۰).

رفتار در جامعه مسلمانان باید بر اساس اصول آموزه‌های اسلامی و مهم‌ترین معیارهای سبک زندگی اسلامی مبتنی بر خضوع الهی و حاکمیت ارزش‌های اسلامی در زندگی باشد. پس باید زندگی شخصی و اجتماعی ما بر آموزه‌های اسلامی و قرآنی استوار باشد؛ در این صورت می‌توان مطمئن بود که اسلام سبک زندگی ماست (هادی، ۲۰۲۱، ص ۱۵۲). برای رسیدن به زندگی سعادت‌مند، دو شرط مطلق وجود دارد: سعادت دنیا (حیات طیبه) و سعادت در آخرت. به عبارتی، سعادت فقط به تأمین مادیات که در کشورهای غربی رواج دارد، وابسته نیست؛ بلکه سعادت دنیوی و سعادت اخروی مکمل یکدیگرند. این، سعادت در سبک زندگی اسلامی است که برگرفته از آیات قرآن کریم است: «مَنْ عَمِلَ صَالِحًا مِّنْ ذَكَرٍ أَوْ اُنْتَىٰ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَلَنُحْيِيَنَّهٗ حَيٰةً طَيِّبَةً وَلَنَجْزِيَنَّهُمْ أَجْرَهُمْ بِأَحْسَنِ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ» (نحل: ۹۷). مضمون آیه بسیار گسترده است و در طول زمان صدق می‌کند. هر کس از اولاد آدم در هر زمان و در هر جنسیت و هر حرفه‌ای نیکی کند و به‌درستی ایمان داشته باشد، سعادت دنیا و آخرت او تضمین است. اسلام خود سازنده فرهنگ، سبک زندگی و تمدن است و علم و دانش پایه اصلی این فرهنگ و تمدن غنی است (هدایت فسندوز و همکاران، ۱۴۰۱). رهبر معظم انقلاب از حیات طیبه اسلامی تعاریف گوناگون و البته یکسانی دارند که در یک جمع‌بندی می‌توان تعریف ایشان را این‌گونه بیان کرد: حیات طیبه اسلامی زندگی‌ای است که هم روح و جسم انسان، هم دنیا و آخرت انسان تأمین شود و هدف نهایی از این‌گونه زندگی عبارت است از اینکه انسان‌ها در زندگی دنیوی از معیشت شایسته و مناسب، از آسودگی و امنیت خاطر و از آزادی فکر و اندیشه برخوردار باشند و از این طریق به‌سمت تعالی و فتوح معنوی حرکت کنند (احمدی و ذوالفقاری، ۱۳۹۷).

سبک زندگی اسلامی، به مجموعه موضوعات و مسائل مورد قبول اسلام در عرصه زندگی اشاره دارد. برای فهم اینکه سبک زندگی ما اسلامی است یا خیر، باید معیار سنجش داشته باشیم؛ اما پیش از این باید سبک زندگی اسلامی را به‌درستی بشناسیم. معیار رفتار ما در جامعه اسلامی باید مبتنی بر اسلام و آموزه‌های اسلامی باشد. خدامحوری و حاکمیت ارزش‌های اسلامی در زندگی از مهم‌ترین معیارهای اسلامی بودن سبک زندگی اسلامی است. باید زندگی فردی و اجتماعی ما مبتنی بر اسلام و رهنمودهای قرآنی باشد. در این صورت می‌توان امیدوار بود که زندگی ما به سبک و شیوه اسلامی است (مصباح یزدی، ۱۳۹۲). هدف پیامبران از مجاهدت‌های مخلصانه، تشکیل نظام دینی و اقامه حق بود. در نظام اسلامی باید احکام و سبک زندگی اسلامی پیاده شود و فرهنگ جامعه در همه ابعاد منطبق بر آموزه‌های قرآنی باشد (بیانات رهبر معظم انقلاب، ۱۳۹۶).

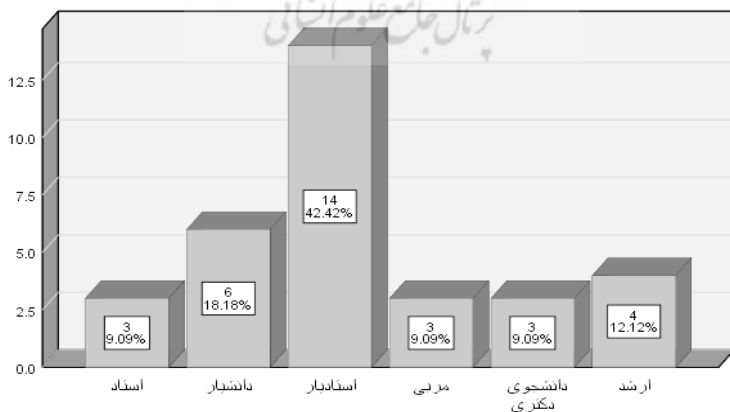
براساس مطالب یادشده، مسئله اصلی پژوهش حاضر شناسایی ابعاد، مؤلفه‌ها و شاخص‌های سبک زندگی اسلامی با روش سنتز پژوهی (فراترکیب) در مطالعات علمی ایران و جمع‌بندی تلاش‌های علمی صورت‌گرفته در این زمینه است؛ تا بدین‌وسیله به پرسش‌های اصلی پژوهش شامل چیستی ابعاد، مؤلفه‌ها و شاخص‌های سبک زندگی اسلامی در مطالعات ایران پاسخ داده شود.

۲. روش‌شناسی پژوهش

پژوهش حاضر از نوع پژوهش‌های اکتشافی است و تیم پژوهشگران تلاش کرده است که با استفاده از روش سنتز پژوهی (فراترکیب) به استخراج مقولات (ابعاد، مفاهیم (مؤلفه‌ها) و کدهای (شاخص‌های) ارزیابی سبک زندگی اسلامی از طریق مرور نظام‌مند مباحث نظری بپردازد. «فراترکیب» نوعی مطالعه کیفی است که مطالعات و نتایج استخراج‌شده از مطالعات کیفی دیگر با موضوع مرتبط و مشابه را بررسی می‌کند. نمونه مدنظر برای فراترکیب، از مطالعات کیفی منتخب و براساس ارتباط آنها با سؤال پژوهش تشکیل می‌شود که معیار ورود مقالات به مطالعه حاضر است. براین‌اساس هدف اصلی پژوهش دستیابی به چارچوب جامعی است، شامل تمام ابعاد سبک زندگی اسلامی که در مقالات کیفی و براساس نظرات خبرگان اکتشاف شده‌اند. در نتیجه، روش سنتز پژوهی برای به‌دست آوردن دیدگاهی جامع درباره پژوهش‌های صورت‌پذیرفته در این حوزه می‌تواند روش مناسبی باشد و تعمیم‌پذیری بیشتری را در مطالعات مبتنی بر مدارک فراهم سازد.

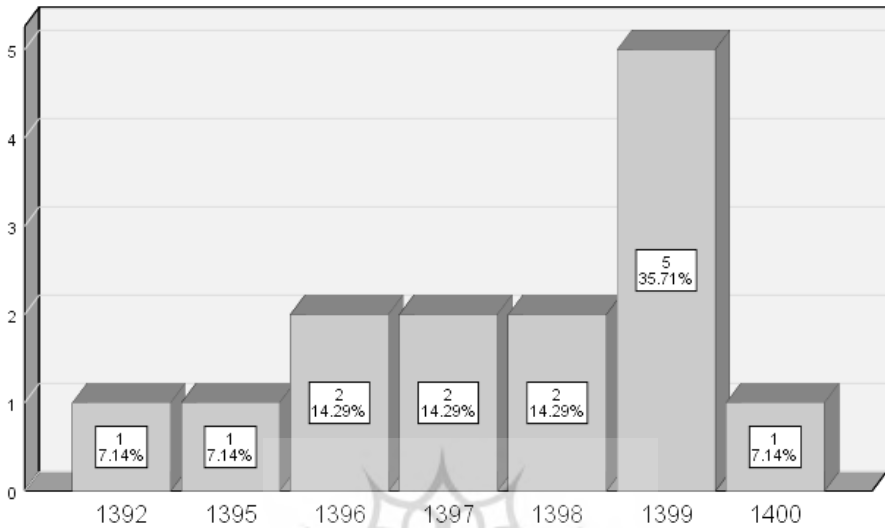
۳. یافته‌های پژوهش

براساس یافته‌های توصیفی، تعداد ۳۳ نفر در نگارش چهارده مقاله مورد تحلیل نقش داشتند که سه نفر استادتمام، شش نفر دانشیار، ۱۴ نفر استادیار، سه نفر مربی، سه نفر دانشجوی دکتری و چهار نفر کارشناسی ارشد بودند. در نمودار (۱)، تعداد براساس درصد و فراوانی آمده است.

نمودار ۱: فراوانی و درصد نویسندگان مطالعات مورد سنتز

برای آشنایی بیشتر با پژوهش‌های مورد بررسی، در نمودار (۲)، آمار مربوط به سال انتشار، درصد هرکدام و تعداد مقالات در آن سال آمده است.

نمودار ۲: سال انتشار مطالعات مورد ستنز

در راستای پابندی به پژوهش ستنز پژوهی و به منظور انتخاب روش مناسب برای بررسی و تحلیل محتوای مطالعات گوناگون، می‌توان از روش تحلیل محتوا استفاده کرد. در تحلیل محتوا به منظور پیشروی از محتوا به نتایج، رعایت مراحل و اصول زیر ضروری است:

۱. جست‌وجو و انتخاب مقالات مناسب؛
۲. مشخص کردن نوع واحدهای تحلیل؛
۳. کدگذاری و تقلیل داده‌ها؛
۴. تحلیل و تفسیر داده‌ها (کریندوف، ۲۰۰۴).

۳-۱. گام اول: جست‌وجو و انتخاب مقالات مناسب

پژوهشگر در یک فرایند جست‌وجوی حرفه‌ای (مرادی و میرالماسی، ۲۰۲۰)، ابتدا بزرگ‌ترین پایگاه‌های استنادی را با کلیدواژه‌های تثبیت‌شده خود بررسی کرد؛ سپس مطالعات به دست آمده، بر اساس کیفیت پژوهش و ارتباط آنها با مسئله تحقیق، مورد غربالگری قرار گرفت و از بین پژوهش‌ها، مطالعات اصلی پژوهش حاضر تعیین شد. تیم پژوهشگران در فرایند جست‌وجوی حرفه‌ای در این پایگاه‌ها، با کلیدواژه‌های تعیین شده، در گام نخست به تعداد ۹۹۵ پژوهش دست یافت. در شکل (۱)، نمای از نرم‌افزار publish or perish ارائه شده است.

Harzing's Publish or Perish (Windows GUI Edition) 8.2.3944.8118

File Edit Search View Help

My searches Trash

Search terms Source Papers Cites Cites/yr... h g hI... hI... hA acc... Search date Cache date Las...

"سبک زندگی اسلامی"	Google Sc...	995	196	21.78	6	11	4	0.44	1	0	08/4/2022	08/4/2022	0
--------------------	--------------	-----	-----	-------	---	----	---	------	---	---	-----------	-----------	---

Google scholar search

Authors: _____ Years: 0 - 0 Search

Publication name: _____ ISSN: _____ Search Direct

Title words: _____ Clear All

Keywords: "سبک زندگی اسلامی" Revert

Maximum number of results: 1000 Include: CITATION records Patents New

Cites	Per year	Rank	Authors	Title	Publication
0	0.00	957	...ارژان وزیربان، نگارش	...ارائه مدل ساختاری تبیینگر به عصره باورها و فرآیندهای فرامشناخت، تحلیلی ابهام آساخته در حیطه‌های خانواده و نگرش به ا...	سبک زندگی اسلامی
0	0.00	667	...پور محمد، خبیرپور، نصر	...ارائه مدل ساختاری رضایت از خود بر اساس ابعیت مذهبی و نفع‌اندایی در دانشم آموختگان تحصیلات تکمیلی	سبک زندگی اسلامی
0	0.00	508	...قلینی، هینس، هادی	...ارائه مدل سبک زندگی کار و زندگی اسلامی با رویکرد فراترکیب	...ریاضت‌های نوین در
0	0.00	671	...احمدی، منسجری، ر	...ارائه مدل برای تربیت شهروندی دانشم آموزش ابتدایی تهران	سبک زندگی اسلامی
0	0.00	186	...فرهنگی، امیرک، هوم	...ارائه مدل ترویج سبک زندگی اسلامی- ایرانی در محیط کار و صنعت در برنامه‌های تابستانی	رسانه و فرهنگ 2016
0	0.00	691	...احمدی، صاحب، تهرما	...ارتباط مدل آموزش الکترونیکی در نظام آموزشی و بررسی آن از دیدگاه اخلاقی	سبک زندگی اسلامی
0	0.00	212	...باقریور، مصومه	...ارتباط باورها و نگرش‌های دینی و سبک زندگی اسلامی با عملکرد مذهبی نشان قطع ابتدایی	sid.ir
0	0.00	287	...باقریور	...ارتباط باورها و نگرش‌های دینی و سبک زندگی اسلامی با عملکرد مذهبی معلمان مقطع ابتدایی	علوم تربیتی از دیدگ
0	0.00	648	...نورالدین، طویب، چرا	...ارتباط بین سبک زندگی ترویج سلامت با نظریه روان شناختی بزرگسالان: کاربردی از الگوی فراترکیبی	sid.ir
0	0.00	322	...اسلامی	...ارتباط سبک زندگی اسلامی با سبک رضایت از خانواده در زوج‌هایی که از شبکه‌های مجازی استفاده می‌کنند	فضاهای علمی تخصص
0	0.00	142	...کوتریک، نیا، باقمسه	...ارتباط سبک زندگی اسلامی و حیوان‌دوستی در قرآن کریم	قرآنی کوثر 2013
4	0.00	164	...صعیدی، رفیه، حسرور	...ارتباط سبک زندگی با سلامت جسمی دانشم	sid.ir
0	0.00	100	...سورباری، شامسی، م	...ارتباط سبک زندگی رفتاری و ارتقاء سبک زندگی و سبک زندگی اسلامی در میانم به سننرم حد کورنی	...معه بابین برستار
0	0.00	589	...منصوریان، هرنسی، ق	...ارتباط سبک زندگی و بر فضاری حین در حبیب روسایب نفوسان در گران در سال 1387	sid.ir
0	0.00	561	...نظرفکر، زارعی، امیر	...ارتباط سبک زندگی و بهره‌وری معنوی بر خلاق (تفصاحه هورجک) ادراک ورزش و جوانان استان هاک منتخب سبم	...ارتباط سبک زندگی و بهره‌وری معنوی
0	0.00	373	...کریمخانی، شیوا، حنی	...ارتباط کیفیت و بهداشت خواب با سبک زندگی اسلامی و جهت‌گیری مذهبی خودنگارانش در دانشم مقطع متوسطه د	sid.ir
0	0.00	345	...ک. مجابی، شاد، جا	...ارتباط سبک زندگی و سبک زندگی اسلامی و سبک زندگی اسلامی در میانم باورها و نگرش به ا...	...ارتباط سبک زندگی و سبک زندگی اسلامی

Tools: Preferences... Online User's Manual Frequently Asked Questions Training Resources YouTube Channel Become a Pop-Supporter

Citation metrics: Publication years: 2013-2022, Citation years: 9 (2013-2022), Papers: 995, Citations: 196, Cites/year: 21.78, Cites/paper: 0.20, Authors/paper: 2.86, h-index: 6, g-index: 11, hI, norm: 4, hI, annual: 0.44, hA-index: 1, Papers with ACC >= 1, 2, 5, 10, 20: 3, 0, 0, 0, 0

Paper details: An Investigation into the Relationship of Psychological Capital and Social Capital with Organizational Virtue in the Light of Islamic Lifestyle, R. Sharafi, M. Arkhame Ardakani... (2019), Studies in Islam and ..., islamitsp@nu.ac.ir, The aim of the present study was to investigate the relationship among non-institutional virtues, Copy Paper Details, Open publisher's version

Fully charged (100%)

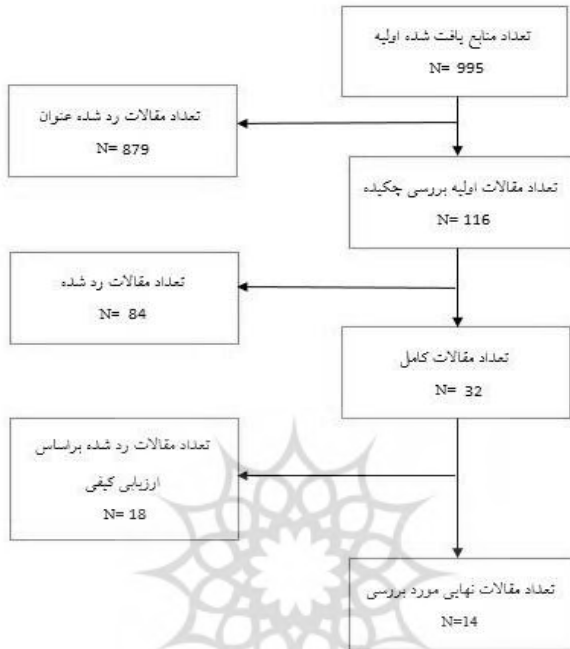
شکل ۱: نمایی از نرم‌افزار جست‌وجوی حرفه‌ای منابع

در این بخش معیارهای ورود به مطالعه مشخص شد که بدین شرح است: ۱. مقالات باید کیفی باشند؛ ۲. متغیر سبک زندگی اسلامی در آن مطالعه وجود داشته باشد؛ ۳. برای پاسخ‌گویی به سؤال مشخص پژوهش، در قسمت یافته‌های مطالعات، به شاخص‌ها، مؤلفه‌ها و ابعاد سبک زندگی اسلامی پرداخته شده باشد.

جدول ۱: شاخص‌های پالایش پژوهش

موضوع پذیرش	معیار پذیرش	معیار عدم پذیرش
بازه زمانی	۱۳۹۰-۱۴۰۱	قبل از ۱۳۹۰
روش‌شناسی	کیفی - آمیخته	کمی
هدف	استخراج شاخص‌ها، مؤلفه‌ها و ابعاد سبک زندگی اسلامی	نامرتب با سبک زندگی اسلامی
نوع	مقالات علمی	مقالات غیر پژوهشی

سپس اقدام به حذف پژوهش‌های کمی و غیرمرتبط شد و در نهایت، چهارده پژوهش برتر که کیفیت بالایی داشتند، انتخاب شدند که در نمودار (۳)، فرایند تشریح شده است.

نمودار ۳: خلاصه‌ای از نتایج جست‌وجو و انتخاب مقالات

۲-۳. گام دوم: مشخص کردن نوع واحدهای تحلیل. در این مرحله از مطالعات فراترکیبی، به‌طور پیوسته مقالات با کیفیت منتخب و نهایی شده را به‌منظور دستیابی به یافته‌های درون محتواها، که در آنها مطالعات اصلی و اولیه انجام شده‌اند، چند بار مطالعه کرده و براین اساس با مشخص کردن واحدهای مدنظر، که شامل شاخص‌ها، ابعاد و مؤلفه‌ها بودند، پردازش نهایی را با نرم‌افزار انجام داده است.

۳-۳. گام سوم: کدگذاری و تقلیل داده‌ها

در پژوهش حاضر، تمام عوامل استخراج‌شده از مطالعات را به‌عنوان کد در نظر می‌گیریم. در این مرحله، پژوهشگر باید به کدگذاری همه رویدادها توجه کند. ممکن است از درون یک متن، کدهای زیادی استخراج شود؛ ولی وقتی داده‌ها به‌طور مرتب بازنگری می‌شوند، کدهای جدید احصا و کدهای نهایی مشخص می‌شوند (استراوس و کوربین، ۲۰۰۸، ص ۱۱۱). در شکل (۲)، نمایی از کدگذاری مطالعات با نرم‌افزار max qda ارائه شده است.

The screenshot shows the MAXQDA software interface. The main window displays a document titled 'اصول قرآنی سبک زندگی اسلامی' (Quranic Principles of Islamic Lifestyle). The 'Retrieved Segments' window shows a list of segments with their respective codes and page numbers. The 'Code System' window shows a hierarchical structure of codes used for analysis.

شکل ۲: نمایشی از کدگذاری با نرم‌افزار max qda

۳-۴. گام چهارم: تحلیل و تفسیر داده‌ها

جدول ۲: چارچوب نهایی ستنز پژوهی سبک زندگی اسلامی

منابع	سال انتشار	مؤلفه‌ها	شاخص‌ها
دولت‌خواه و صفایی	۱۴۰۰	اعمال فردی مؤمنان	تواضع و برخورد کریمانه؛ صداقت در گفتار و کردار؛ تهجد و شب‌زنده‌داری و انس و خلوت شبانه با معبود؛ کظم غیظ و فروبردن خشم
		اعمال اجتماعی مؤمنان	صبر و نیکی؛ دفع کردن بدی با خوبی؛ جلودار بودن در امر تقوا؛ تشکیل جامعه صالح و شایسته
جوینخت و همکاران	۱۳۹۷	اندیشه‌ورزی	بهره‌مندی از تجارب؛ عبرت‌پذیری؛ دوراندیشی؛ مشورت با عقلا و خبرگان
خطیبی و ساجدی	۱۳۹۲	حیات عقلی فردی	نیکوکاری و حُسن فاعلی؛ نیکوکاری و حُسن فعلی
		حیات عقلی جمعی	سلوک متواضعانه؛ سلوک عزتمندانه؛ سلوک متعبدانه؛ سلوک عادلانه؛ سلوک معتدله؛ سلوک صادقانه؛ سلوک مجاهدانه
نصیری و همکاران	۱۳۹۵	مؤلفه‌های بنیادین	رضایت الهی؛ مرگ آگاهی؛ قناعت‌ورزی و اکتفا به حداقل‌ها؛ محاسبه؛ انتظار؛ توکل و توسل

احمدی و ذوالفقاری	۱۳۹۷	منش اسلامی	اهمیت و ضرورت معنویت در سبک زندگی؛ نقش معنویت در سبک زندگی
		حفظ مناسک و شعائر اسلامی	الگو داشتن در زندگی؛ عقلانیت؛ رفتارهای فردی؛ مد و نوگرایی؛ دوری از سبک زندگی اشرافی؛ نوع مصرف‌گرایی
حسن‌زاده	۱۳۹۹	الگوپذیری	الگوپذیری از قرآن؛ الگوپذیری از اهل بیت ^{علیهم‌السلام} ؛ الگوپذیری از شهدا
		ارتباط وجودشناختی	خودشناسی؛ توحید؛ عقلانیت؛ استقلال فرهنگی؛ تبیین‌گری (آموزش)؛ تشکیل جامعه اسلامی؛ دفاع از سبک زندگی اسلامی؛ تمدن اسلامی؛ پیشرفت اسلامی
		اخلاق	فضایل اخلاقی؛ ردایل اخلاقی
نوانبخش و همکاران	۱۳۹۹	فکر و تعقل	الگو قرار دادن احکام اسلامی؛ توجه به شرع و...
		خانواده	رعایت پوشش اسلامی؛ حفظ روابط سالم و...
		پایگاه اجتماعی	دعوت به توحید و نماز؛ رؤف و مهربان و...
		عبادی	شرکت در نماز جمعه و جماعت؛ انجام امور عبادی واجب و...
		مالی	هزینه برای دین؛ یاری محرومان و...
		اوقات فراغت	مطالعه قرآن، احکام و کتب مذهبی در ایام فراغت؛ باور به منجی موعود در زندگی و...
		امنیتی - دفاعی	آماده دفاع از اعتقادات و سرزمین؛ آماده اجرای دستور خدا و...
		مناسبت مذهبی	توجه به اعیاد مذهبی و شهادت و میلاد و...
مهسوی نور	۱۳۹۸	ارتباط فرد با مسلمانان	امر به معروف و نهی از منکر؛ ظلم نکردن و...
		ارتباط انسان با طبیعت	اسراف نکردن؛ تبذیر نکردن و...
		ارتباط انسان با خود	شکوفایی استعدادها؛ نهفته؛ انجام عبادات شرعی و...
		ارتباط انسان با خدا	انجام واجبات؛ بندگی؛ اطاعت از خدا و رسول و...
ترکاشوند و همکاران	۱۳۹۸	ساحت اعتقادی، عبادی و اخلاقی	رعایت اصول و آداب اخلاقی؛ حفظ کرامت و عزت نفس و...
		ساحت اجتماعی و سیاسی	ارتباط با خانواده؛ ارتباط با دیگران و...
		ساحت زیستی و بدنی	حفظ بهداشت زیستی؛ بصیرت در زمینه سبک زندگی
		ساحت اقتصادی و حرفه‌ای	مراعات قوانین و احکام معاملات؛ پرهیز از اسراف و تبذیر
		ساحت زیبایی‌شناختی و هنری	اخلاق اجتماعی؛ آرامش روانی
		ساحت علمی و فناوری	فهم و درک دانش؛ درک و کشف پدیده‌ها
اسکندرو	۱۳۹۹	فرهنگی و اجتماعی	مثبت‌اندیشی و خوش‌بینی به دیگران؛ تواضع و فروتنی؛ گذشت از خطای دیگران؛ پاسداری از حریم عفت عمومی؛ وحدت کلمه؛ امر به معروف و نهی از منکر؛ نیکی به دیگران
		رفتاری	آخرت‌طلبی عینی؛ انتخاب بهترین‌ها؛ دل‌نستن به دنیا؛ تلاش و فعالیت سازنده
		ایمانی و گرایش‌ی	ایمان و جایگاه آن در وجود انسان؛ خودباوری و خودیابی؛ توجه قلبی به حضور در پیشگاه خداوند؛ اعتقاد به توفیقات الهی و بهره‌گیری از آن؛ توکل؛ دعا

اشتری فرد و همکاران	۱۳۹۶	اعتقاد به خدا	به یاد خدا بودن؛ مطیع محضر الهی؛ اعتقاد به جلب رضایت؛ تسلیم مطلق در برابر خدا
		اعتقاد به وحی	اعتقاد به آموزه‌های وحیانی؛ ایمان به وحی
		اعتقاد به معاد	دلگرمی و آرامش؛ اصلاح نگرش؛ احساس مسئولیت در کارها
		اعتقاد به عدل	رسیدن به زندگی حقیقی؛ ایمان به وحی
		اعتقاد به امامت	پاسداری از حدود الهی؛ تجلی اطاعت‌پذیری از ولایت؛ انطباق زندگی بر سیره ائمه <small>علیهم‌السلام</small>
		اعتقاد به کرامت	مشارکت در کار خیر؛ خدمتگزاری به مردم؛ تلاش در جهت تکریم دیگران؛ داشتن حسن خلق در کارها
یوسف زاده	۱۳۹۹	حیات طیبه	جهان محضر خدا؛ توحید چارچوب مناسبات سبک زندگی اسلامی؛ شریعت؛ فطرت‌مداری؛ خودشناسی؛ حق‌مداری و حکمت‌واری؛ جمع‌گرایی
شیرازی و همکاران	۱۳۹۹	ارتباط با خدا و اولیا	درک عمیق از حقیقت دنیا و آخرت؛ آرامش و طمأنینه
		ارتباط با مردم	سادگی و صفا؛ مردمی بودن؛ ارتباط عمیق با خانواده؛ خوشخویی
		ارتباط با جهان	سنجیدگی و تدبیر در امور
مظاهری و همکاران	۱۳۹۶	سبک زندگی فردی	تقواگرایی؛ خدامحوری؛ تفکر؛ صبر و خویشتن‌داری؛ راست‌گویی و صداقت؛ اهمیت دادن به سلامت
		سبک زندگی اجتماعی	تلاش و کوشش؛ اعتدال و میانه‌روی؛ پابندی به خانواده؛ صلۀ رحم؛ دوری از اسراف و تبذیر

Code System	16418...	40347...	20150...	20170...	ICSQ...	JIKM...	ICSQ...	JL Vol...	NAHJ...	QVE...	40020...	سبک ز...	IC2_V...	سبک ز...	SUM
مظاهری و همکاران 1396															12
شیرازی و همکاران 1399															10
یوسف زاده 1399															8
اشتری فرد و همکاران 1396															24
اسکندریلو 1399															20
ترکاشوند و همکاران 1398															18
مهدوی نور 1398															13
توانبخش و همکاران 1399															23
حسن زاده 1399															11
احمدی و ذولفقاری 1397															7
نصیری و همکاران 1395															6
خطیبی و ساجدی 1392															11
جوانبخت و همکاران 97															5
دولت خواه و صفایی 1400															10
Σ SUM	10	5	11	6	7	11	23	13	18	20	24	8	10	12	178

براساس تفسیر نمودار (۴)، تعداد ۱۷۸ کد از پژوهش‌ها احصا شده است که پژوهش‌اشتری‌فرد و همکاران (۱۳۹۶) با ۲۴ کد در رتبه اول و پژوهش‌توانبخش و همکاران (۱۳۹۹) با ۲۳ کد در رتبه بعدی قرار دارد. در این نمودار رتبه پژوهش‌ها به لحاظ تعداد کدها مشخص شده است.

براساس جدول (۲)، دو بُعد کلی برای سازه سبک زندگی اسلامی در سطح زندگی فردی و اجتماعی احصا شد.

شکل ۳: الگوی نهایی پژوهش

بحث و نتیجه گیری

گسترش سبک زندگی اسلامی یکی از الزامات و نیازهای اساسی تمدن‌سازی نوین اسلامی است. امروزه نقشه جهانی‌سازی مدرنیته با ترویج سبک زندگی برخاسته از ایدئولوژی غیردینی، بشریت را تحت تأثیر قرار داده و با هدف سیطره و سلطه، تلاش دارد تا سبک زندگی مدرن را در جوامع، به‌ویژه جوامع اسلامی، نهادینه سازد و فرهنگ و تمدن خویش را حاکم کند (دولت‌خواه و صفایی، ۱۴۰۰). هدف پژوهش حاضر سنتز پژوهی مقالات علمی سبک زندگی اسلامی در مطالعات ایران بوده است. از نتایج مهم این پژوهش، احصای ابعاد سبک زندگی اسلامی در سطح زندگی فردی و اجتماعی بود که بر مبنای مؤلفه‌های استخراج‌شده از پژوهش‌های کیفی انجام‌شده در مطالعات مورد بررسی، اکتشاف شدند.

مؤلفه‌های سبک زندگی اسلامی در سطح زندگی فردی عبارت بودند از: اعمال فردی مؤمنان؛ اندیشه‌ورزی و فکر و تعقل؛ حیات عقلی فردی؛ مؤلفه‌های بنیادین؛ الگوپذیری؛ ارتباط وجودشناختی؛ اخلاق؛ ارتباط انسان با خود؛ اعتقاد به خدا؛ ارتباط انسان با خدا و اولیا؛ ساحت اعتقادی، عبادی و اخلاقی؛ ساحت زیستی و بدنی؛ ساحت زیبایی‌شناختی و هنری؛ ساحت رفتاری، ایمانی و گرایشی؛ اعتقاد به وحی، معاد، عدل و امامت؛ اعتقاد به کرامت؛ خدامحوری؛ تقواگرایی؛ و خویشنداری.

مؤلفه‌های سبک زندگی اسلامی در سطح زندگی اجتماعی نیز عبارت بودند از: اعمال اجتماعی مؤمنان؛ حیات عقلی جمعی؛ توجه و پایبندی به خانواده؛ پایگاه اجتماعی، عبادی و مالی؛ اوقات فراغت؛ توجه به امنیت و دفاع؛ حضور در مناسبت مذهبی؛ ارتباط فرد با مسلمانان؛ ارتباط انسان با طبیعت؛ ساحت اجتماعی و سیاسی؛ ساحت اقتصادی و حرفه‌ای؛ ساحت علمی و فناورانه؛ ساحت فرهنگی و اجتماعی؛ حیات طیبه؛ ارتباط با مردم؛ ارتباط با جهان؛ منش اسلامی؛ حفظ مناسک و شعائر اسلامی؛ دوری از اسراف و تبذیر؛ و صلۀ رحم.

هدف نهایی سبک زندگی اسلامی را می‌توان در حیات طیبه اسلامی خلاصه کرد. در سطح شخصی، افراد با خویشنداری مناسب قادر به پیشرفت در تحصیل و کار خواهند بود و با اجتناب از پرخوری، وضعیت متناسب بدن خود را حفظ خواهند کرد. در سطح اجتماعی نیز پژوهش‌ها نشان می‌دهند که خویشنداری مناسب به افراد کمک می‌کند تا از تقلب، ارتکاب جرایم و رفتارهای جنسی ناپایمن خودداری کنند. در بررسی‌های انجام‌شده در منابع اسلامی، خویشنداری براساس مفهوم تقوا تبیین می‌شود (مهدی‌زاده و همکاران، ۱۳۹۶). درنهایت، اصل خدامحضری جهان، نگاه ما به عالم و آدم را نشان می‌دهد و اصل توحید تنظیم‌کننده همه مناسبات در سبک زندگی اسلامی است (یوسف‌زاده اربط، ۱۳۹۹).

از یافته‌های پژوهش می‌توان به اخلاق و الگوپذیری از قرآن و اهل‌بیت علیهم‌السلام که دارای هم‌پوشانی در مطالعات بود، اشاره کرد. توجه به عامل اخلاق به‌عنوان سبک زندگی در هر جامعه، هر نژاد و هر فرهنگ و قومیتی قابل احترام و مورد پذیرش است (نوابخش و همکاران، ۱۳۹۹). همچنین می‌توان به مذمت سبک زندگی اشرافی در مطالعات مورد بررسی اشاره کرد که دارای هم‌پوشانی در بیشتر مطالعات بود. با عنایت به تأکید مقام معظم رهبری در بیانیه گام دوم بر سبک زندگی اسلامی به‌عنوان یکی از اولویت‌ها و ضرورت‌های کشور و همچنین ایجاد بستر لازم برای تحقق آن و لزوم ارائه الگوی سبک زندگی اسلامی و آشنایی دنیای معاصر با سبک و سیاق زندگی اسلامی و شاخص‌های انسان مؤمن، در پژوهش حاضر به فراترکیب مهم‌ترین شاخص‌های فردی و اجتماعی انسان‌های مؤمن که بتوانند ترویج‌دهنده و مبلغ سبک زندگی اسلامی باشند و براساس این شاخص‌ها، زمینه‌ساز تحول معنوی در جامعه شوند، اقدام شد. البته شاخص‌های دیگری نیز در این زمینه ممکن است وجود داشته باشند که پیشنهاد می‌شود در مطالعات دیگر و در قالب یک طرح پژوهشی جامع به آنها پرداخته شود.

منابع

- احمدی، ابوالفضل و ابوالفضل ذوالفقاری، ۱۳۹۷، «سبک زندگی اسلامی در اندیشه مقام معظم رهبری»، *مطالعات میان فرهنگی*، سال چهاردهم، ش ۳۹، ص ۱۲۱-۱۴۸.
- احمدی، یعقوب و همکاران، ۱۳۹۸، «فراتحلیل مطالعات سبک زندگی در پژوهش‌های ایرانی»، *جامعه‌شناسی ورزش*، دوره پنجم، ش ۱۴، ص ۳۷-۱.
- بیانات رهبر معظم انقلاب، در: Khamenei.ir
- ترکشوند، سینا و همکاران، ۱۳۹۸، «تبیین سیره تربیتی امام علیؑ جهت ارائه الگویی برای سبک زندگی اسلامی - ایران»، *پژوهشنامه نهج البلاغه*، سال هفتم، ش ۲۸، ص ۳۹-۵۶.
- دولت‌خواه، لیلا و محمود صفایی، ۱۴۰۰، «شاخصه‌های مؤمنین در مسیر احیای سبک زندگی اسلامی براساس بیانیه گام دوم»، *پژوهش و مطالعات علوم اسلامی*، سال سوم، ش ۲۸، ص ۷۸۶۵.
- صمدی، معصومه، ۱۴۰۰، «استزادات سبک زندگی اسلامی (با تمرکز بر رابطه انسان با خدا) در اسناد تحولی آموزش و پرورش»، *اسلام و پژوهش‌های تربیتی*، سال سیزدهم، ش ۱ (۲۵)، ص ۲۵-۴۰.
- فقیهی، علی‌نقی، ۱۳۹۶، «رویکرد تربیتی تزکیه و کاربرد آن در محورهای چهارگانه سبک زندگی اسلامی»، *اسلام و پژوهش‌های تربیتی*، سال نهم، ش ۲ (۱۸)، ص ۳۸۲۳.
- گنجی، کامران و همکاران، ۱۳۹۶، «فراتحلیل سبک زندگی با متغیرهای همبسته آن»، *سبک زندگی اسلامی با محوریت سلامت*، ش ۱، ص ۳۹-۲۹.
- مصباح یزدی، محمدتقی، ۱۳۹۱، «شناخت سبک زندگی اسلامی؛ ضرورت‌ها و کاستی‌ها»، در: *همایش ملی سبک زندگی اسلامی*، mesbahyazdi.org
- _____، ۱۳۹۲، «شناخت سبک زندگی اسلامی؛ ضرورت‌ها و کاستی‌ها»، *معرفت*، ش ۱۸۵، ص ۱۲-۵.
- مهدی‌زاده، حمید و همکاران، ۱۳۹۶، «بررسی ویژگی‌های روان‌سنجی آزمون سبک زندگی اسلامی در نوجوانان دبیرستانی»، *مطالعات اسلام و روانشناسی*، سال یازدهم، ش ۲۱، ص ۷-۳۴.
- نوابخش، مهرداد و همکاران، ۱۳۹۹، «شناسایی مؤلفه‌های سبک زندگی اسلامی - ایرانی در میان دانشجویان»، *مطالعات میان فرهنگی*، دوره پانزدهم، ش ۴۴، ص ۱۲۷-۱۵۴.
- نیازی، محسن و همکاران، ۱۳۹۶، «فراتحلیل مطالعات دینداری و سبک زندگی در ایران (پژوهش‌های منتشرشده در سال‌های ۱۳۹۰-۱۳۹۵)»، *برنامه ریزی رفاه و توسعه اجتماعی*، دوره نهم، ش ۳۳، ص ۳۷-۷۶.
- واحدیان، مرتضی و همکاران، ۱۴۰۰، «فراتحلیل مطالعات عوامل مؤثر بر سبک زندگی سلامت‌محور در ایران (از سال ۱۳۸۵-۱۳۹۸)»، *فیض*، دوره بیست و پنجم، ش ۲، ص ۸۹۱-۹۰۰.
- هدایت فسندوز، علی و همکاران، ۱۴۰۱، «واکوی پیامدهای دانشگاه تمدن‌ساز»، *مطالعات بنیادین تمدن‌نویین اسلامی*.
- یوسف‌زاده اربط، حسن، ۱۳۹۹، «اصول قرآنی سبک زندگی اسلامی»، *معرفت فرهنگی اجتماعی*، سال یازدهم، ش ۴۴، ص ۶۶-۸۶.
- Bruhn, J.G, 1988, "Life-Style and Health Behavior", in Gochman, D.S (eds), *Health Behavior*. Springer, Boston, MA, p. 71-86.
- Hadi, Abdul, 2021, "Happy Life Style (Hayatan Tayyibah) from the Qur'anic Perspective", *Jurnal Studi Ajama dan pemikiran Islam*, V. 12, N. 2, p. 152-168.
- Jia, Nan and Wang, Yongxiang and Xie, Rongrong and Xu, Nianhang, 2022, *Spreading the Style: The Effect of Firm Leaders' Early Life Experiences on Employees' Behavior and Performance*, Available at SSRN, <https://ssrn.com/abstract=4172536>.
- Kamler, H, 1984, "Life philosophy and Life style", *Soc Indic Res*, N. 14, p. 69-81.

- Krippendorff, K., 2004, *Content Analysis. An introduction to its Methodology*, London, The Sage Comment Series, Sage Publications Ltd.
- Moradi, M. and Miralmasi, A., 2020, *Pragmatic research method, First*, (ed by) F. Seydi, Tehran, School of Quantitative and Qualitative Research.
- Straus, A. and Corbin, J., 2008, *Basic of Qualitative Research: Techniques and Procedures for developing Grounded Theory*, Third Edition, Los Angeles, stage publication.

پیوست: لیست منابع اطلاعاتی فراترکیب

- احمدی، ابوالفضل و ابوالفضل ذوالفقاری، ۱۳۹۷، «سبک زندگی اسلامی در اندیشه مقام معظم رهبری»، *مطالعات میان فرهنگی*، سال چهاردهم، ش ۳۹، ص ۱۲۱-۱۴۸.
- اسکندرلو، محمدجواد، ۱۳۹۹، «سبک زندگی اسلامی و غربی (مبانی و رویکردها)»، *قرآن و علم*، سال چهاردهم، ش ۲۷، ص ۲۸۹-۲۸۷.
- اشتری فرد، حسین و همکاران، ۱۳۹۶، «طراحی الگوی سبک زندگی ایرانی - اسلامی شهروندان شهر تهران»، *پژوهش نامه نظم و امنیت انتظامی*، سال یازدهم، ش ۱ (۴۱)، ص ۱۵۷-۱۸۴.
- ترکاشوند، سینا و همکاران، ۱۳۹۸، «تبیین سیره تربیتی امام علی^{علیه السلام} جهت ارائه الگویی برای سبک زندگی اسلامی - ایران»، *پژوهشنامه نهج البلاغه*، سال هفتم، ش ۲۸، ص ۳۹-۵۶.
- جوانبخت، فاطمه و همکاران، ۱۳۹۷، «نقش اندیشه‌ورزی در سبک زندگی اسلامی از منظر نهج البلاغه»، *پژوهش‌های نهج البلاغه*، دوره هفدهم، ش ۱، ص ۶۵-۸۴.
- حسن زاده، حسین، ۱۳۹۹، «نگاهی هستی‌شناسانه به سبک زندگی اسلامی در اندیشه مقام معظم رهبری»، *مدیریت دانش اسلامی*، دوره دوم، ش ۴، ص ۳۴-۶۳.
- خطیبی، حسین و ابوالفضل ساجدی، ۱۳۹۲، «مروری بر شاخص‌های سبک زندگی اسلامی»، *معرفت*، ش ۱۸۵، ص ۱۳-۲۵.
- دولت‌خواه، لیلا و محمود صفایی، ۱۴۰۰، «شاخصه‌های مؤمنین در مسیر احیای سبک زندگی اسلامی براساس بیانیه گام دوم»، *پژوهش و مطالعات علوم اسلامی*، سال سوم، ش ۲۸، ص ۶۵-۷۸.
- شیرازی، علی و همکاران، ۱۳۹۹، «بررسی ارکان مهم سبک زندگی اسلامی در مکتب شهید سلیمانی»، *در: سلسله همایش‌های بین‌المللی گام دوم انقلاب اسلامی* (مقالات برگزیده دومین همایش بین‌المللی گام دوم انقلاب).
- مظاهری، حسین و همکاران، ۱۳۹۶، «مؤلفه‌ها و شاخص‌های سبک زندگی اسلامی»، *مطالعات تاریخ و تمدن ایران و اسلام*، دوره دوم، ش ۶، ص ۱۳-۳۹.
- مهدوی‌نور، سیدحاتم، ۱۳۹۸، «برنامه حرکت انسان برای نیل به معنای زندگی با رویکرد سبک زندگی قرآنی»، *پژوهشنامه سبک زندگی*، ش ۹، ص ۹-۳۴.
- نصیری، ولی‌الله و همکاران، ۱۳۹۵، «مؤلفه‌های بنیادین در سبک زندگی اسلامی»، *فرهنگ مردم ایران*، ش ۴۶ و ۴۵، ص ۱۵۹-۱۷۸.
- نوابخش، مهرداد و همکاران، ۱۳۹۹، «شناسایی مؤلفه‌های سبک زندگی اسلامی - ایرانی در میان دانشجویان»، *مطالعات میان فرهنگی*، دوره پانزدهم، ش ۴۴، ص ۱۲۷-۱۵۴.
- یوسف زاده اربط، حسن، ۱۳۹۹، «اصول قرآنی سبک زندگی اسلامی»، *معرفت فرهنگی اجتماعی*، سال یازدهم، ش ۴۴، ص ۶۹-۸۶.